

командою". Роменчанин Л.Полтава намагався спростувати більшовицький міф про "матч смерті".

У 2002 році виходить друком документальний детектив Юрія Краснощока "Диявольська гра – досьє важливого та небажаного свідка", де окремий розділ відведено темі міфу про київський матч. Цей розділ наскрізно пронизаний відкриттям страшної правди про злочини радянського керівництва перед українським народом. За тими фактами, що наводить Ю. Краснощок, у загибелі наших спортсменів винні комуністичне підпілля та професійні диверсанти з НКВС, які чужими руками виконали брудну справу.

17 листопада 2005 року у 47 номері харківського журналу "Телескоп" з'являється проросійська стаття Ніки Зімней "Футбол или жизнь?" Антиукраїнською вона є тому, що за більш ніж 60-річний період це одна з перших публікацій в українському друкованому ЗМІ, в якій відверто цинічно трактується подія літа 1942 року як частина військової історії Росії. Авторка намагається надати тій події кіношного характеру у стилі сучасного егалітарного російського телесеріалу.

Отже, боротьба за правду про "матч смерті" та чесне ім'я футболістів – героїв, зокрема М.Трусевича, О.Клименка, М.Коротких, О.Кузьменка, триватиме і далі.

ЗАВДАННЯ ПУБЛІЦИСТИКИ НА ПРИКЛАДІ "ЛИСТІВ ІЗ ХУТОРА" П. КУЛІША

Доп. – Гайдіна Ю., ЖТ-41

Наук. кер. – ст. викл. Садівничий В.О.

Для простеження того, як автор встановлює сукупність фактів, виробляє гіпотезу та перевіряє її, досліджує проблему тощо, візьмемо творчість видатного українського прозаїка, поета, драматурга, літературного критика та історика літератури, перекладача, фольклориста, етнографа, історика, мовознавця, редактора, видавця, публіциста, уродженця селища Вороніж Шосткінського р-ну Сумської обл. Пантелеймона Куліша. Зокрема його "Листи з хутора".

Світовідчуття і світосприйняття П. Куліша ґрунтуються на основних принципах кордоцентризму, а саме: в душі й серці людини є щось таке, що не підвладне пізнанню, саме в тій глибині народжується і набирає сили потяг до свободи, гармонії внутрішнього і зовнішнього, добра, краси, умиротвореності та блага. Неможливість досягти цієї свободи самовияву і гармонії травмує душу і серце, зумовлюючи тим самим драматичний характер світовідчуття і світосприйняття, що позначається і на особливостях стилю художнього мислення письменника. У своїх працях публіцист досить часто ставить у центр уваги саме проблему національного характеру, питання про народні джерела його формування і становлення.

Оскільки одне із завдань публіцистики – не залишити байдужим до піднятої в публікації проблеми, то П. Куліш наближує до неї читача. У “Зазивному листі до української інтелігенції” він зачіпає національні проблеми, звертається до історії, говорить про вплив Польщі та Росії на Україну і її культуру, піднімає віру в свої сили української нації.

Перераховані факти породжують проблему становлення України як самостійної країни, формування культури, моралі, мови, збереження традицій. Це можна назвати виконанням такої функції публіцистики як встановлення сукупності фактів, що породжують проблему. Автор так говорить про причину рівняння українців на Польщу: “щоб не різнитись ні в чім із польськими панами”. Визначає і наслідки цього “рівняння”: “Приподоблюючись до приятелів-ляхів, робились римськими католиками, кальвинцями, лютеранами, новохрещенцями, аріянами. Через приятельство з панами ляхами руська інтелігенція сталась польською. Рідна мова, мова великих предків, пішла в неї у занедбанне. Писали і розмовляли у поважних бесідах по-польськи і хіба тільки лаялися по-руськи. От так-то самохіть полячилась наша вельможна, гоноровита Русь, позираючи чужим оком на шляхту нижчу, як і на всяку іншу руську дрібноту”. Для П. Куліша мовне питання було досить болючим. Він кілька разів повертається до цієї проблеми у “Зазивному листі до української інтелігенції”.

Щодо такого завдання публіцистики, як дослідження проблемної ситуації, збирання додаткової інформації, так званих “вторинних фактів” через вивчення документів і джерел, через проведення численних додаткових інтерв’ю, то в публіцистиці П. Куліша воно виконується частково.

Зокрема у “Зазивному листі...” спостерігаємо вивчення джерел і документів. Згадується публіцистом “Енеїда” І. Котляревського, а також його “Наталка Полтавка”. “Тут уже критика вбачає начерк літератури поважнішої”, – пише П. Куліш. Наводяться цитати з творів Т. Шевченка, які використовуються для аргументації, виступають як “вторинний факт”.

Розглянемо ще одне завдання публіцистики: створення остаточної концепції, перехід від гіпотези до пояснюючої теорії, тобто вироблення розуміння й оцінки явища чи події, їх ролі й місце в житті, прогнозування впливу на сучасність, практичні пропозиції щодо їх використання. Зокрема елементи прогнозування майбутнього прозріло вбачаються ось у цих словах: “Заб’ється українське серце навіть і в іншого перевертня, мов у того ляха-потурнака, ключника галерського, недовірка християнського”. Стосовно практичних пропозицій щодо вирішення проблеми, то П. Куліш закликає українців до дії: “Мусимо, любі земляки, заходитися укупі всі живі коло тієї праці, що започали наші предки варяги й козаки. Не хитаймо високих стільців; Не зневажаймо і великих заслуг давніх государників. Нехай старий завіт історії стоїть перед нами в своїй повазі”.

П. Куліш не тільки констатує факти, а й аналізує проблему, причини її виникнення: “Усе те зло й лихе, що заподіяла нам колись нещаслива ляхва, а тепер останніми часами необачна Москва, сталось через політичну темряву – через те, що політика не питала дороги в науки, а наука не опиралась на єдину філософію, достойну свого імені – на філософію природовідання”.

Як бачимо, виконується завдання створення остаточної концепції, перехід від гіпотези до пояснюючої теорії, тобто

вироблення розуміння й оцінки явища чи події, їх ролі й місця в житті, прогнозування впливу на сучасність, практичні пропозиції щодо їх використання. Існує пояснення, є прогнози, дається оцінка явищам і подіям, автор пробує робити практичні прогнози щодо їх використання.

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ КОНФЛІКТ У ТВОРАХ М. ХВИЛЬОВОГО ТА І. БАГРЯНОГО

Доп. – Киба В., ЖТ–41

Наук. кер. – ст. викл. Садівничий В.О.

Публіцистика не може бути безконфліктною, як і безпроблемною. Публіцистичний конфлікт – це безпосереднє, адекватне відображення суперечностей соціальної дійсності. Особливості їхнього відображення в публіцистиці – у виявленні суспільно-політичної основи колізії, в оголошенні підтексту, розшифруванні таємниць, у виявленні прихованих для масового читача й досліджених і розкритих публіцистом причиново-наслідкових зв'язків. Журналістикознавці в публіцистиці розрізняють такі види конфліктів: обставинні, міжперсональні та внутрішньо-психологічні. Однак визначення, почерпнуті з підручника, можуть дати лише теоретичні відомості про публіцистичний конфлікт, але насправді зрозуміти його суть і природу, зрозуміти витoki можна лише на прикладі конкретних публіцистичних творів. Ми для цього взяли памфлети уродженців Сумщини Миколи Хвильового та Івана Багряного.

Активна публіцистична діяльність Івана Багряного розпочалась лише в еміграції, і найяскравішим із цього доробку став памфлет “Чому я не хочу повертатись до СРСР”, який оцінюють як “один із тих документів, які допомогли змінити ставлення західної громадськості до проблеми “переміщених осіб”, започаткували “деміфологізацію сталінського режиму”. В основу памфлету покладений обставинний конфлікт: конфлікт маленької людини, сильною лише своїм словом, та величезної, могутньої тоталітарної держави, конфлікт між патріотичними почуттями до Вітчизни та обставинами, які не дозволяють